

מורה חלה משאר מקומות כיון שאינה נאכלת כמו בארץ ישראל הילכך תקנו להפריש חלה שנייה לכהן אבל עמה שאין חלה נאכלת כלל בארץ ישראל גם בשאר מקומות אין צריך להפריש אלא אחת ולשורפה דלא תשחכח מורה חלה יותר בשאר מקומות מנאכר ישראל כיון דאין שום חלה נאכלת אלא נשרפת בכל המקומות בשוה:

ה וסברת הרא"ש. דלא הניחו דין מורה נמקומו בארץ ישראל אלא בזמן שהייתה טהרה בארץ ישראל ולפעמים נאכלת כשהיא טהורה ולפעמים נשרפת כשהיא טמאה ולא תשחכח מורה חלה אבל עמה שאין טהרה לעולם נשרפת ותשחכח מורה חלה ודאי בכלל התקנה שמתקן דמכויז ועד הנהר ועד אמתון צריך כי חלות הוא נמי תקנה זו דכל מקום שהוא מקום טומאה וחלמה נשרפת לעולם צריך להפריש עוד חלה לכהן שלא תשחכח מורה חלה ואין אנו מוסיפין תקנה אלא בכלל תקנה הראשונה היא דו"ק:

ו ומו"ש במה דברים אמורים בשאין שם כהן וכו' עד ואין לה שיעור. כן כתב הרא"ש דהא דאיתא בפרק עד כמה ואכיל לה כהן קטן ולא קאמר דנותנה לכהן גדול שטבל לקריו היינו לפי שאין שיעור לחלה חוץ לארץ ולפי שדבר מועט הוא נימנח לכהן קטן ורבינו שמואל דעת הרמב"ם עיקר שכל שאר המקומות אפילו בקרובות נוהג בהן דין כהן קטן אס כן נידונין כחולה לארץ שאין לה שיעור:

ז ומו"ש ואם אין כהן קטן וכו' עד אחת לאור ואין לה שיעור ואחת לכהן ויש לה שיעור. הוא נמי מהאי טעמא כיון דנוהג דין כהן קטן בכל שאר המקומות אפילו במקומות הקרובות אס כן נוהג בהם דין מהנהר ואמתון ולפיכך שצריך כי חלות ושל אור אין לה שיעור כיון שהיא נשרפת ושל כהן יש לה שיעור מפני שהיא נאכלת ושניהם מדברי סופרים:

דרכי משה

(א) וכן הוא במדרכי סוף חולין (ע"ב דף תשמ"ב) (ריש סי' תשמ"ט) אמנם הר"ן פרק אלו עוברין דף (רמ"ב ע"א) [נד:]: (רי"ה וכתב) כתב דיש אומרים דאסור אפילו בחלת חוצה לארץ אלא לאחר הערב שמש. כתב הכל בו (סי' פט נו ע"ג) קיבלנו וראינו שמבכרים כשאוכלים חלת חוצה לארץ ומברך תחלה על המין כשאוכל מאיזה מין שהוא ואחר כך מברך בא"י אמה אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לאכול תרומה כחן עכ"ל והוא לשון הרמב"ם סוף הלכות תרומה (פס"ו הכ"ב). כתב מהרי"ו כחן (סי' קצג קנ טור א) דחלה צריך לעשות לה היסק בפני עצמו דישאל אסור ליהנות ממנה וכן הוא בתוספות פרק כל שעה (פסחים לר. ד"ה מחסין) ואין נוהגין כן בזמן הזה שאין החלה דאורייתא רק משליכים אותה לתנור קודם שאופין בו הפת:

פרישה

(1) וא"א הרא"ש ז"ל כתב שצריך להפריש שתיים. פירוש מן הוה: (1) בין בארץ בין בחוצה לארץ. זה לשון הרא"ש (חולין פ"ה סי' טז) ומנהג עובד להפריש כיון שאין חלה נאכלת בשום מקום כדן תשחכח מורה חלה ולמחר יבנה בית המקדש ויהיו סטרין שאינו דין שחאל שום חלה עכ"ל: (2) במה דברים אמורים בשאין שם כהן טהור. לא קאי אלדעיל אלא על מקומות הרחוקים וכן פירש הרא"ש (שם). מורי ורבי (שם): (3) אבל אם יש כהן קטן שלא ראה קרי וכו'. (והרמב"ם כתב לו לקטנה שלא ראתה נמנה והגן דגדול שטבל לקריו צריך גם כן הערב שמש. עד כאן הגייה) ופירש הרא"ש (שם) דזה איירי במקומות הרחוקים לארץ ישראל כנגד הוהיל ולא ממחצית חלה דידעו כחלת ארץ ישראל לא גזרו בה אסור אלא בטומאה היוצאת מגופו אבל לכהן קטן מותר ואין צריך להפריש אחרת וגם אומה אין לה שיעור וכו' וג"ל מה שאנו נגריים אחר נני נבל ואפילו הכי אין אוכלים אותה אלא שורפין לפי שאנו סובנין כיש אומרים כהן וק"ל וכן איתא בתו' ריש דף ע"ט. מורי ורבי (שם): (1) או גדול שפב"ל לקריו

דרישה

[ב] ואחת לכהן ויש לה שיעור ופותרת אפילו לזבין וכו'. ותימה גדולה איך בעל הטורים מערבב הדברים התחיל במה דברים אמורים כשאין שם כהן וכו' כאילו קאי אמה שלפניו בארץ ובחוצה לארץ ולא קאי אלא שאר מקומות דהיינו ברחוקים שבחוצה לארץ כמו שפירשתי ולא איירי בהסם חוצה לארץ ועד עתה לא הוכיר מדין חוצה לארץ הרחוקים וכן מה שכתב אחר כך ומותרת לזבים וכו' נמי איירי

חדושי הגהות

[ג] הך כ"א וכו' לא קאי אלדעיל אלא על מקומות הרחוקים וכמ"ש הנ"ל נשם הרא"ש (דרישה נשם רש"ל) יש כחן קטן עירטבי דברים טעור וכנר נתבאר הדברים היטב דרישה ונ"ט וט"ו (פ"ק ט):

הגהות והערות

כדן "כ"ש תשחכח". לשון הרא"ש: כהן ר"ל כ"א שמוא בטור כאן דכיון שאין חלה נאכלת בא"י: כן "סתום" דורעים" כ"ה בדפוס ודפוס יולגא וכ"ה במהרש"ל. ובדפוס קניגסברג הגיוסא מחוספת' ולקמן כתב שם המהרש"ל ומבואר להדיא בתו' דורעים דף ע"ח. ולא זכינו להבין כוונתו: כן "זופותרת" כ"ה בדפוס קניגסברג ובכתי' פרוי ולונדון. ובדפוסים עתיקים וראשונים הגיוסא ומותר והמהרש"ל בהגהותיו לטור הגיה "ומותרת".

שכב א כ"ז חלה שהיא מדרבנן וכו'. פירוש שעיקרה מדרבנן דהיינו חלת חוזה לארץ דלילו חלת ארץ ישראל חמת הזוה אפילו למאן דאמר שאינה אלא מדבריהם אינה בכלל זה דכיון דעיקרה דאורייתא אינה נאכלת כלל כמו שנתבאר בסיומן הקודם ודין זה הוא משנה בפרק ד' דחלה דגבי מנהר ואמנון ולפינים דהו חוזה לארץ חתן וניתנת לכל כהן שירצה ומפרש בירושלמי דניתנת לכהן אפילו עס הארץ וכן כתב רמב"ם יוסף:

ב ופ"ש ואינה טובלת שמותר לאכול מהפת ודאורייתא אחר כך. מותר דשמואל פרק קמא דביצה ודקדק רבינו ואמר ולהפרישה אחר כן דמשמע דמשייר יותר מכדי חלה כדי להפריש עליו

קטן או גדול שטבל לאוכלה אבל בארץ ישראל אין להם לאוכלה שתרומת ארץ ישראל אסורה (יד) אפילו לטמא מגע (טו) אפילו אינה דאורייתא וכל שכב דאיכא מאן דאמר שהוא דאורייתא אפילו האידנא שקדושה שנייה לא בטלה ובימי עזרא נתחייבו בחלה אף על פי שלא עלו כולם:

סימן שכב

פרטי רמזי דינים החבואים בזה הסימן

[א] א] אם ניתנת לכהן עם הארץ ואם מותר לאכול מהפת עד שלא הפרישה ופירוש מתבטלת ברוב חולין: בכמה עולה: יזהר מלאכלה במרק רוחח: בכמה בטלה: אם יכול לאכלה עם הזר על השלחן ואם יש בה משום כהן המסייע בבית הגרנות:

א (ב) כ"ז חלה שהיא מדרבנן ניתנת (ג) אפילו לכהן עם הארץ. ואינה טובלת

ומ"ש וכ"ז שכב דאיכא מאן דאמר שהיא מדרבנן אפילו האידנא וכו'. כלומר אף על גב דהרמב"ם כתב בפרק ה' מהלכות אפילו למאן דאמר שאינה אלא מדבריהם אינה בכלל זה דכיון דעיקרה דאורייתא אינה נאכלת כלל כמו שנתבאר בסיומן הקודם ודין זה הוא משנה בפרק ד' דחלה דגבי מנהר ואמנון ולפינים דהו חוזה לארץ חתן וניתנת לכל כהן שירצה ומפרש בירושלמי דניתנת לכהן אפילו עס הארץ וכן כתב רמב"ם יוסף:

ב ופ"ש ואינה טובלת שמותר לאכול מהפת ודאורייתא אחר כך. מותר דשמואל פרק קמא דביצה ודקדק רבינו ואמר ולהפרישה אחר כן דמשמע דמשייר יותר מכדי חלה כדי להפריש עליו

כיון דהנך רבנן הוה סלקא דעתך למימר הכי: **ודע** שזה שכתב הרמב"ם (ה"י) דמזוהר הוא כמי שטומאה יולאה עליו מגופו כתב בפרק ז' מהלכות תרומה (ה"ט) דהיינו דוקא כשטמא אוחז כהן מיוחס אבל קודם שיטמאו הכהן טהור הוא:

שכב א כ"ז חלה שהיא מדרבנן ניתנת אפילו לכהן עם הארץ. בפרק ד' דחלה (מ"ט) גבי מן הנהר ואמנון ולפינים דהו חוזה לארץ כמו שנתבאר (ס"י שכב רפ"ג ד"ה וממן) חתן וניתנת לכל כהן ומפרש בירושלמי (ס"ט ד"ד) דהיינו דניתנת בין לכהן סביר בין לכהן עם הארץ ב: **ומ"ש** רבינו כ"ז חלה שהיא מדרבנן. היינו לומר שעיקרה מדרבנן דהיינו חלת חוזה לארץ אבל חלת ארץ ישראל חמת הזוה אפילו למאן דאמר שאינה אלא מדבריהם אינה בכלל זה דכיון דעיקרה דאורייתא אינה נאכלת כלל וכמו שנתבאר בסיומן הקודם זה (בסופו): **ואינה** טובלת שמותר לאכול מהפת ודאורייתא אחר כך. בפרק קמא דביצה

פרישה

עלמז לעיל ואף בשם הרמב"ם אלא בארץ ישראל חמת הזוה אפילו למאן דאמר שאינה אלא מדבריהם אינה בכלל זה דכיון דעיקרה דאורייתא אינה נאכלת כלל וכמו שנתבאר בסיומן הקודם זה (בסופו): **ואינה** טובלת שמותר לאכול מהפת ודאורייתא אחר כך. בפרק קמא דביצה

עלמז לעיל ואף בשם הרמב"ם אלא בארץ ישראל חמת הזוה אפילו למאן דאמר שאינה אלא מדבריהם אינה בכלל זה דכיון דעיקרה דאורייתא אינה נאכלת כלל וכמו שנתבאר בסיומן הקודם זה (בסופו): **ואינה** טובלת שמותר לאכול מהפת ודאורייתא אחר כך. בפרק קמא דביצה

שכב (ה) כ"ז חלה שהיא מדרבנן ניתנת אפילו לכהן עם הארץ. ר"ל שעיקרה דרבנן כגון חלת חוזה לארץ לאסוקי חלת ארץ ישראל (במין זה אפילו למאן דאמר שאינה אלא מדבריהם אינה בכלל זה דכיון דעיקרה דאורייתא אינה נאכלת כלל וכמו שנתבאר בסיומן הקודם זה (בסופו): **ואינה** טובלת שמותר לאכול מהפת ודאורייתא אחר כך. בפרק קמא דביצה

דרישה

לא היה אוכלה אפילו כהן שטבל לקריו כדמשמע גמי מבית יוסף וכשאין שם כהן טהור דמפרישין שתיים או אותה של אור היא העיקר והיא במקום חלה גמורה לפיכך עושין אותה כל שהוא כדי שיהיה היכר ואותה שנאכלת היא כדי שלא תשתכח ולהכי עושין אותה של שיעור ודו"ק:

הגהות והערות

כהונה דכתיב (ד"ה"ב לא ד) לתת מנת הכהנים והלויים למען יחזקו בתורת ה', אין נותנים מנה אלא לכהנים המחזיקים בתורת ה'. והתוספות י"ט שם ד"ה ונתנת כתב י"זמה שהקשה הר"ב נראה בעיני דלא קשיא דאף הרמב"ם לא אמר אלא במי שלא קבל עליו דברי חבירות לענין טומאה וטהרה זה אפילו לתלמיד חכם כמו שמפורש במשנה ג פרק ב דרמאי ולמי שלא קבל עליו קרי ליה עם הארץ בהדיא מתניתין" ועיי"ש שוה"ב כן מלשון הרמב"ם בפירושו למשנה ובחיבורו פ"ה מהלכות בכורים (ה"י"ב). אולם מהפרישה כאן (אות ב) משמע

יח א מיי דר סבלי
הצומות לאלו וליב
לכלי יד סבלי לזין רבדי
יח ב מיי דר סבלי
מטב סבלי אמת
סבלי קלל
ב נ ד מיי קיי מלכות
מלכות אחרות סבלי

תרומה לכהן. נתינתה לכהן ומעשר ראשון ללווי. קחני מעשר ללווי דומיא דתרומה לכהן מה תרומה אכילהת כנתינתה לכהן ולא לור אף מעשר ללווי אכילתו ללווי ולא לור דלוי לאו הכי סבירא ליה לרי מאיר תרומה למאי קחני הכי דמעשר איצטריכא ליה לאורוי דלא יבנין ליה לכהן כר' אלעזר בן עזריה אלא תרומה ללווי ועוד מדקמהדר ליה ר"א לזון היסר מכלל דר"מ נמי באיסור והיסר איירי: מכלל דאיכא למאן דאסר. מעשר לכהן לאכול בתמיה והא ודאי כהניס לאו זרים ינהו כדאמר לקמן * דכהניס איקרו לזים: נותנו אף לכהן. כדקאמר לקמן * טעמא: משמיה דגמרא. כן קיבל מרבו ורבו מרבו עד ר"מ ששמע לשמו ולאו מן דעמיה קמפרש למעמא דר"מ: מה תרומה טובלת. שלל זמן שלל הופרסה חייבין מיתה על אכילתו של עובד דהא מיתה כתיב ביה: אף מעשר ראשון טובל. ואע"ג דבדידיה ליכא מיתה חייבין מיתה על הטבל שלל הופרסה מעשר ראשון ממנו: או אפילו מעשר עני. דקיל כדקדק בעלמא דלאו זר קדושה אית ביה: ואכלו בשעריך. בשנה השלישית משמטי קרא: הכי גרסינן וקאמר רחמנא לא חיבול ואי מהתם ה"א ללאו אבל מיתה לא קמ"ל: מאי אינה אוכלת דקחני. כולה מתני' לגבי מעשר: אינה נותנת רשות. לשלומה לתרום מעשר של ארום ולהירס ממנו תרומת מעשר והוה ליה כמורס שלל מדעת: ואכלתם אותו בכל מקום אתם וביתכם. השהו הכמוז אשמו לו לימד על כהן ישראל נשואה ללווי כו': ה"ג מר בריה דרבנא אמר לומר שאין חולקין לה מעשר בבית הגרנות הניחא למ"ד משום ייחוד אלא למ"ד משום גרושה וליטעמין גרושה בת כהן מי לא אכלה בתרומה אלא גזירה משום גרושה בת ישראל. וה"פ רישא כדאוקימנא באכילה ממנו ור"מ וסיפא נה לוי לכהן ובה כהן ללווי דקחני לגבי מעשר לומר שאין חולקין לה מעשר בבית הגרנות בלא בעלה וה"ה לגשוואה ולקמן פריך אפי' נשואה נתי: הניחא למ"ד. כפרק נושאין על האנוסה (לקמן דף ק.) משום ייחוד אין חולקין תרומה לאשה בגופן אלא למ"ד טעמא משום גרושה שמה יגרשנה בעלה ומתא זרה ואין הכל יודעים יחזרו ויתנו תרומה לזרה: גרושה בת לוי מי לא אכלה במעשר. ואמאי נה לוי שנתאכרה לכהן דקחני אין חולקין לה מעשר בגופן כשניל בעלה אמאי גזור בה רבנן הא אי נמי מגרש לה שפיר קאכלה מעשר: וליטעמין גרושה בת כהן מי לא

תוספתא ישנים

או א אס אלא אטל
מטב מי דאין ס
קדושה ללווי: אף שפיר
לכאמר כאן מטב מי
וליה ומטב ראשון שפיר
אף מיל' ומטב מי לא
אין מותרין מן הכין ויל
דאין זה אלא גלי מיל' א
נפולא: אי מסיבא סבלי
ללווי וליחייבין דיישי
ללווי מיה ליל קרא
ללווי: ויל דאשפיר
קרא דלא טבל למטב
מי אלא ט קדושה וליח
מיה מטב למטב מי
דמטב ראשון לא
ליקט ליה שבי אף
מטב מי קדושה ויל
מין שפיר מלא טבל
מטב ראשון ומטב
מי שפיר ראשון לא סב
לזון מיה אלא לזון
בס: דרז מר בריה
דריבא אמר לומר כתי
שפיר לזון מטב כתי
בגרוסה: כתיב לזון
כסס יחד אלא לזון
כסס גרושה מי שפיר
יגרשנה בעלה והיא אף
והכלל לא ידע ויתם
לה חתום: גרושה בת
מי לא אכלה במטב
ולזון שפיר גרושה וסבל
לאכול במעשר גרושה
בת כהן מי לא אכלה
במטב: מי אלא לזון
לקמן אין חולקין מחמת
כתיב בגרוסה ולא חתון
כסס כסס שפיר מטב
אף כתיב כהן מי לא
אין חולקין לה מי לא
אכלה במחמת ואפי' לא
מגרש: מי אלא חתון
לזון שפיר גרושה
בת לוי מי לא אכלה
במטב: ולא כתיב חתון
לזון ומאי קרא ליה
מחמתין אמאי כתיב
לזון לא חתון במחמת
כתיב קמת רבא חתון
משום חתונתו כתיבין
כדאמרין לזון מלחמת
סובלין ולא קמת משום
נחשט לזון מלא נ"י
חאשוי:

גליון הש"ס

גליון הש"ס
תוס' דר' ר' אלעזר
ו' קיים טובא לר' ר'
מאי ו' פ'ין כנסת
עור ר' נטות:

תרומה לכהן ומעשר ראשון ללווי. סי' בקונטרס דדיין מדקחני מעשר ראשון ללווי דומיא דתרומה לכהן דלכילתה כנתינתה דלוי לאו הכי תרומה למאי קחני לה. וקשה לז"ל למה נמי ר"ע הוא דקחני נמי לקמן כי האי לישנא ולי מוסר דסחם חשנה רבי מאיר הא אמרינן (פסחים דף טו.) וטלהו אליבא דר"ע ומדמהדר נמי ר"א לזון היסר אין לדרקוק דלמלא הא דליירי ר"מ בחיבור והיסר הייט בתרומה דאסורה ללווי ושריף לכהן. ופירש ריב"ן דגרסינן בהדיא בדברי ר"מ מעשר ראשון אסור לזרים: ר"י אלעזר מתירו לכהן. ל"ג בן עזריה דר"א בן עזריה * קדים טובא לר"מ ולקמן בבביתא דר"ע גרס ר' אלעזר בן עזריה דהא בר פלוגתיה: מה תרומה טובלת. פי' בקונטרס בשלל הופרסה חייבין מיתה על אכילתו של עובד דהא תרומה מיתה כתיב ביה וקשה לרי' מעשר ראשון נמי כתיב ביה תרומת מעשר וצדוד אי מטעם זה לא ליהסר עובד לכהן כיון דתרומה שריא ליה ופי' ריב"ן משו' דדרשי' בפ' הגשרפין (פסחים דף וס.) ולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו בעבודתם לתרום הכתוב מדבר וליפ' חילול (א) תרומה: אף מעשר ראשון אכל ואיסור זרות לא ילפינן לרבנן חש"י דאין היקף למתנה כיון דלא מני' לאקושי לגמרי לאסור אף לזים כתיב תרומה ועוד דמסתבר לאוקומי היקשה אמאי דאסר קרא בדוכתא אחרינא כמו טבל דילפינן בסמוך מלא טבל לאכל ואפי' ביה לזון ומתא היקשה לאשוי' נמי מיתה אכל לאוקומי בה איסורא דלא חשקין לא מקשינן: אי מהתם ה"א ללווי. ומיקשה לא הוה שמעי' ללווי ומיתה אי' לזון דאשמעינן לזון מהתם כדפי'. ועוד דליצטרך לא טבל לאכל למעשר עני דטביל ולי' מנ"ל דטבל מעשר עני במיתה הא לא חתקש לתרומה ולי' דשמתא ח"ן בן מיל' ח' אי נמי כיון שאין חלק משאר טבל לענין אחרים ה"ה לענין מיתה:

תרומה לכהן ומעשר ראשון ללווי דומיא דתרומה לכהן מה תרומה אכילהת כנתינתה לכהן ולא לור אף מעשר ללווי אכילתו ללווי ולא לור דלוי לאו הכי סבירא ליה לרי מאיר תרומה למאי קחני הכי דמעשר איצטריכא ליה לאורוי דלא יבנין ליה לכהן כר' אלעזר בן עזריה אלא תרומה ללווי ועוד מדקמהדר ליה ר"א לזון היסר מכלל דר"מ נמי באיסור והיסר איירי: מכלל דאיכא למאן דאסר. מעשר לכהן לאכול בתמיה והא ודאי כהניס לאו זרים ינהו כדאמר לקמן * דכהניס איקרו לזים: נותנו אף לכהן. כדקאמר לקמן * טעמא: משמיה דגמרא. כן קיבל מרבו ורבו מרבו עד ר"מ ששמע לשמו ולאו מן דעמיה קמפרש למעמא דר"מ: מה תרומה טובלת. שלל זמן שלל הופרסה חייבין מיתה על אכילתו של עובד דהא מיתה כתיב ביה: אף מעשר ראשון טובל. ואע"ג דבדידיה ליכא מיתה חייבין מיתה על הטבל שלל הופרסה מעשר ראשון ממנו: או אפילו מעשר עני. דקיל כדקדק בעלמא דלאו זר קדושה אית ביה: ואכלו בשעריך. בשנה השלישית משמטי קרא: הכי גרסינן וקאמר רחמנא לא חיבול ואי מהתם ה"א ללאו אבל מיתה לא קמ"ל: מאי אינה אוכלת דקחני. כולה מתני' לגבי מעשר: אינה נותנת רשות. לשלומה לתרום מעשר של ארום ולהירס ממנו תרומת מעשר והוה ליה כמורס שלל מדעת: ואכלתם אותו בכל מקום אתם וביתכם. השהו הכמוז אשמו לו לימד על כהן ישראל נשואה ללווי כו': ה"ג מר בריה דרבנא אמר לומר שאין חולקין לה מעשר בבית הגרנות הניחא למ"ד משום ייחוד אלא למ"ד משום גרושה וליטעמין גרושה בת כהן מי לא אכלה בתרומה אלא גזירה משום גרושה בת ישראל. וה"פ רישא כדאוקימנא באכילה ממנו ור"מ וסיפא נה לוי לכהן ובה כהן ללווי דקחני לגבי מעשר לומר שאין חולקין לה מעשר בבית הגרנות בלא בעלה וה"ה לגשוואה ולקמן פריך אפי' נשואה נתי: הניחא למ"ד. כפרק נושאין על האנוסה (לקמן דף ק.) משום ייחוד אין חולקין תרומה לאשה בגופן אלא למ"ד טעמא משום גרושה שמה יגרשנה בעלה ומתא זרה ואין הכל יודעים יחזרו ויתנו תרומה לזרה: גרושה בת לוי מי לא אכלה במעשר. ואמאי נה לוי שנתאכרה לכהן דקחני אין חולקין לה מעשר בגופן כשניל בעלה אמאי גזור בה רבנן הא אי נמי מגרש לה שפיר קאכלה מעשר: וליטעמין גרושה בת כהן מי לא אכלה בתרומה. כלומר וליטעמין דמותה אמתינתין לגבי מעשר ה"ג כפרק נושאין (סס) דאיתמר עיקר מילתא דקחני אשה אין חולקין לה תרומה זה הגרן פרשנין טעמא משום גרושה ולא פליג בין כהן ישראל לכהן ובה כהן לכהן גרושה בת כהן מי לא אכלה בתרומה אלא גזירה משום גרושה בת ישראל. ומאן דגריס איפכא לא מיתוקמא כלל דהכי מני' פריך מתרומה דמתני' דקחני בת כהן ללווי לא חתכל בתרומה הא ודאי שפיר קחני דליפסלה בארוסה וטעמא לאו משום שמה מתגרס הוא: איירי דתנא רישא מאורסת. לגבי אכילה ממש דהתם דוקא מאורסת דגבי כהן לישאל וללוי לענין תרומה ובה לוי לישראל לענין מעשר אשמועינן דפסלי לה אירוסין וגבי כהן ישראל לכהן וללוי ובה לוי לכהן אשמועינן דלא מוכלי לה חתא נמי סיפא כהן ללווי ובה לוי לכהן לענין חלוקה דמעשר מאורסת: כן ס"ל: ובה כהן ללווי.

ר"ש דמתני' כדאמרן ועיקר מחני' אחא לאשמועינן איסור אכילה וכן כסיפא בת לוי לכהן בת כהן ללווי אלעזרין לאשמועינן דלא חתכל בתרומה דאסור דעתך שלא יפסול כהן מן התרומה כיון דאוכלת מעשר האסור לזרים ומעשר נקט לענין נתינת רשות ואגב תרומה נקט לשון לא חתכל והוא הדיון אפילו בת לוי ללווי ובה כהן לכהן אין תנחתא רשות אלא איירי דנקט בת לוי לכהן ובה כהן ללווי לענין אכילה איירי בהו' נמי לענין נתינת רשות: מאי

תורה אור

תרומה לכהן ומעשר ראשון ללווי דומיא דתרומה לכהן מה תרומה אכילהת כנתינתה לכהן ולא לור אף מעשר ללווי אכילתו ללווי ולא לור דלוי לאו הכי סבירא ליה לרי מאיר תרומה למאי קחני הכי דמעשר איצטריכא ליה לאורוי דלא יבנין ליה לכהן כר' אלעזר בן עזריה אלא תרומה ללווי ועוד מדקמהדר ליה ר"א לזון היסר מכלל דר"מ נמי באיסור והיסר איירי: מכלל דאיכא למאן דאסר. מעשר לכהן לאכול בתמיה והא ודאי כהניס לאו זרים ינהו כדאמר לקמן * דכהניס איקרו לזים: נותנו אף לכהן. כדקאמר לקמן * טעמא: משמיה דגמרא. כן קיבל מרבו ורבו מרבו עד ר"מ ששמע לשמו ולאו מן דעמיה קמפרש למעמא דר"מ: מה תרומה טובלת. שלל זמן שלל הופרסה חייבין מיתה על אכילתו של עובד דהא מיתה כתיב ביה: אף מעשר ראשון טובל. ואע"ג דבדידיה ליכא מיתה חייבין מיתה על הטבל שלל הופרסה מעשר ראשון ממנו: או אפילו מעשר עני. דקיל כדקדק בעלמא דלאו זר קדושה אית ביה: ואכלו בשעריך. בשנה השלישית משמטי קרא: הכי גרסינן וקאמר רחמנא לא חיבול ואי מהתם ה"א ללאו אבל מיתה לא קמ"ל: מאי אינה אוכלת דקחני. כולה מתני' לגבי מעשר: אינה נותנת רשות. לשלומה לתרום מעשר של ארום ולהירס ממנו תרומת מעשר והוה ליה כמורס שלל מדעת: ואכלתם אותו בכל מקום אתם וביתכם. השהו הכמוז אשמו לו לימד על כהן ישראל נשואה ללווי כו': ה"ג מר בריה דרבנא אמר לומר שאין חולקין לה מעשר בבית הגרנות הניחא למ"ד משום ייחוד אלא למ"ד משום גרושה וליטעמין גרושה בת כהן מי לא אכלה בתרומה אלא גזירה משום גרושה בת ישראל. וה"פ רישא כדאוקימנא באכילה ממנו ור"מ וסיפא נה לוי לכהן ובה כהן ללווי דקחני לגבי מעשר לומר שאין חולקין לה מעשר בבית הגרנות בלא בעלה וה"ה לגשוואה ולקמן פריך אפי' נשואה נתי: הניחא למ"ד. כפרק נושאין על האנוסה (לקמן דף ק.) משום ייחוד אין חולקין תרומה לאשה בגופן אלא למ"ד טעמא משום גרושה שמה יגרשנה בעלה ומתא זרה ואין הכל יודעים יחזרו ויתנו תרומה לזרה: גרושה בת לוי מי לא אכלה במעשר. ואמאי נה לוי שנתאכרה לכהן דקחני אין חולקין לה מעשר בגופן כשניל בעלה אמאי גזור בה רבנן הא אי נמי מגרש לה שפיר קאכלה מעשר: וליטעמין גרושה בת כהן מי לא

ר"ש דמתני' כדאמרן ועיקר מחני' אחא לאשמועינן איסור אכילה וכן כסיפא בת לוי לכהן בת כהן ללווי אלעזרין לאשמועינן דלא חתכל בתרומה דאסור דעתך שלא יפסול כהן מן התרומה כיון דאוכלת מעשר האסור לזרים ומעשר נקט לענין נתינת רשות ואגב תרומה נקט לשון לא חתכל והוא הדיון אפילו בת לוי ללווי ובה כהן לכהן אין תנחתא רשות אלא איירי דנקט בת לוי לכהן ובה כהן ללווי לענין אכילה איירי בהו' נמי לענין נתינת רשות: מאי

יח א

יח ב

מסת סד

רב"ח

י"ח מה וכו'

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

על :

מתחיתין דפי השואל. איכא לאוקמי בהכי עייש. ולפי הכי
מבואר ההבדל. דבפי השואל. רנה התנא ללמדנו דין
התחייבות. דאדם יכול לחייב את עצמו אעפ"י שאינו
חייב. וזוה אמרינן. קא פסיק ומני. דאילו היה חיוב
חילוק. אימתי יכול לחייב את עצמו. ואימתי אינו יכול. הויל
לשנות בפירושו. אבל הכא לא איירי התנא בדיני התחייבות.
אלא דבא להשמיענו. דתנאי כתובה ככתובה. אבל באיזה
אופן אפשר לחייב את עצמו בתוספת כתובה. בזה לא
איירין הכא כלל. ומיירי שחייב את עצמו. באופן המועיל.
כגון שיש לו נכסים :

ט) וברבך שמהא כתובתה על נכסי בעלה הראשון.
מיט. אשה הקנו לו מן השמים. ובתוסי
ישנים פירשו הקושיא. מיט. לא יהא לה שתי כתובות
מהבעל ומהיבם. (וכן פירש הרא"ה. בכתובות ס"פ האשה
שנפלה) ומשני. דאין לה כתובה מיבם. משום דאשה הקנו
לו מן השמים. ובכתובות תנן. דאם גירשה והחזירה. אין
לה אלא כתובתה. שכל המגרש אשתו ומחזירה ע"מ כתובתה
הראשונה מחזירה. וקשה. דהא אי לאו טעמא דאשה הקנו
לו מן השמי' היה ראוי לתת לה כתובה כשמיבמה. וכשמחזירה
לאחר גירושין. הא לימא להך טעמא. דמן השמים הקנו
לו. ולמה לא יהא לה כתובה וליטע * :

י) ד"מ אלא לרב ילחך בר אבדימי. דאמר. אבא שאול
היא. הכא מאי חרי גווגי איכא. ופירש"י. דבשלמא
התם. כי בעיל שלא לשם מלוה. פגע בערוה. אבל הכא
מאי קעבד. וכו' עייש. והיינו. דאפילו אוכל שלא לשם
מלוה. מאי איסורא איכא. וקשה. דהינא אפשר לומר כמו
ביבוס. דלא הוה איסור קודש אלא באכילה של מלוה.
אבל אם האכילה אין זה מלוה. גם כהן עובר. כמו זר
שאל קדשי קדשים. ועיין לקמן בפי' יש מותרות (פ"ז). מה
תרומה טובלת. פי' בקונטרס. דהא תרומה מיתה כתיבא
בה. וקשה לרי' וכו'. אי מטעם זה. לא ליסתר טבל לכהן
דהא תרומה שריא ליה וכו'. ובדברי רש"י כתב גם הר"ן
גדרים (פ"ד). וכנראה שלא חש לקושי תוסי. והנה בפי'
העור והרועב. ק"ב נבילה נמי הותרה מכללה במליקה
לכהנים. ומשני. כהנים משולמן גבוה קזכו. ופירש"י
דהיתרא משום גבוה הוא. אבל לגבי הדיוט לא אשכחן
דהותרה. ומבואר מזה. דאילו אשכחן שיאכל כהן מליקה.
ולא תהא בזה אכילה גבוה. מאיזה טעם יהא איסור
נבילה גם לכהן. כמו לזר שאכל מליקה. ולפי' אפשר
לומר כן. גם בתרומה. לפי המבואר בפסחים (ע"ג). דאכילת
תרומה היא עבודה עייש. דמשויה חלל שאכל תרומה.
פטור מקרן וחומש. משום דעבודתו רחמנא אכשריה. ואיכ
י"ל דלא הותרה אכילת תרומה לכהן. אלא במקום דאכילתו
היא עבודה. אבל בלא טעמא דעבודה. תרומה אסורה
גם לכהן. כמו לזר. ומשויה בטבל דיש בו תרומה. ואין
אכילתה עבודה. אסור גם לכהן. ואיכ גם בקדשים אפשר
לומר כן. ומשויה בעינן שיאכל לשם מלוה. ונעייין בירושלמי
תרומות פ"י בטעמא דלא מהני זריעה לתרומה טמאה.
דלפולס נטהרה מטומאתה רק דמימ אסורה משום דיחוי.
ותמוה דמאי מהני דיחוי לאסורה. ולהמבואר דלו יליייר
אכילת תרומה שאינה עבודה. גם לכהן הי' אסור משום
זרות. ואיכ י"ל דהירושלמי אזיל דיש דיחוי אלל מלות.
וכיון דליכא מלוה ממילא איכא איסור זרות. ולפי' כיש
כשהתרומה טמאה עדיין דאז ודאי דליכא מלוה לאוכלה
שיהי' מיתה על כהן האוכלה. ובאמת כן מבואר ברש"י
בכורות (י"ב) ובתוסי' ע"ז (ס"ז). אמנס בגמי מבואר דליכא
אלא עשה. וכבר תמה על רש"י ותוסי' הג"ל הגרעקיא
בגה"ש עייש. וכן הרמב"ם בפי' מהלכי תרומות הביא
הירושלמי הג"ל להלכה. ואיכ איא לומר כן בביאוי הירושלמי' :
יא) ר"ש לתרן. דפשיטא ליה לגמי דגם בלא כונת מלוה
עיין בהשמטות בסוף הספר

מתקיימת מלות אכילי. וכמיש הרמב"ם באכילת מלוה. ו
לא בלא כונה. מטעמא דשכן נהנה. ואף דטעמא
נהנה איכא גם ביבוס. ומימ לא מהני בלא כונת
ז"ל דהתם הכונה לריכה להקנין. דס"ל לאבא שאול.
קונה בלא כונה. וממילא ליכא מלוה. דהמלוה תלויה ב
ולפי' מיש לעיל סימן י' דטעמא דאבא שאול. משום
דאיסור אשת אח דחוויה ולא הותרה. ומשויה ס"ל.
איסור אשת אח בביאה שאינה של מלוה. אבל אי
דאשת אח הותרה. ולא בתורת דחיה. גם ביאה
של מלוה מותרת. וכמו בכלאים בל"ית. להסוברין דר
מותרת גם לבישה שאינה של מלוה. כמו בלילה.
הכא. בקדשי קדשים לכהן. דודאי הותרה. ולא
דחיה. מותרת גם באכילה שאינה של מלוה. ואפי'
נאמר. דבלא כונת מלוה לא קיים מלות אכילה. מכל
האכילה מותרת. ומימ יש לפקפק בזה. דהא דבי
בל"ית מותרת. גם לבישה שאינה של מלוה. כגון ז'
הוא דוקא. אם עדיין יש מלות ל"ית בהבדל. אבל
נעשית עליה פטורה. ודאי חזר איסור כלאים לה
ואיכ הכא. בכל כוית וזית שאוכל שוב לא יהא אפשר
בו מלות אכילה. י"ל דיש איסור באכילה שאינה של
ולריך ישוב :

יב) פ' החולץ (מיז) פריך רב אחא. אימא בכספא וט'
והיינו דבכסף גרידא אין לו בו קנין הגוף.
שיעבודא בעלמא. ולכאורה נראה. דמילת עבד כזה.
לרבו בו קנין הגוף. אינה מעכבת את רבו מלאכול ב
וקשה לדעת רב אחא. ממיש הרמב"ם. דכמו שמילת
מעכבתו מלאכול בפסח כן עבילת שפחותיו לשם ט'
מעכבתו. ומקורו בתוספתא. כמיש שם בהשגות.
מעכבתו הטבילה. כיון דקודם הטבילה אין לרבו בנ
הגוף. והיה אפשר לפרש דרב אחא לא פליג. אלא ז'
דאין ראה מהכתוב. אבל מדברי הלח"מ בה"י פי'
מבואר דרב אחא ס"ל הכי לקושטא דמילתא. ומלדד.
דעת הרמב"ם לפסוק כרב אחא. [נראה דאפי' אין
בו קנין הגוף מימ חייב למולו. וממילא קרינן בו
לו כל זכר ואז יקרב לעשותו. וראי' דהא אברהם
עשה קודם שנימול הי' דינו לכויש ככן נח דלא הן
ומיז. ומימ נלוטה למול את עבדיו מקנת כספו. ו
שנתיייר והיו לו עבדים חייב למול אותם אף שפי' הו
לא ניתוסף לו קנין יומר מכפי שהי' לו בהם קודם ג
אם לא יעשה אחיב קנין חדש לאחר גירותו] :

יג) ש"ב ע"ב הקשו בתוסי' ישנים. דהכא ס"ל לרי'
דמילה לריכה כונה. ובפי' אין מעמידין
לרי' יוסי דמילה שלא לשמה כשירה. ולולא דכריהם
נראה דאינה קושיא כלל. דהא דס"ל לרי' יוסי. ד
שלא לשמה כשירה. הא איירי בישאל. אבל הכא
לענין עכוס הבא להגנייר דאינו נעשה גר במילתו
איכ מל לשם גירות. וכמו בטבילת גר. דבעינן שי
לשם גירות. ודברי תוסי' ישנים שלא תירצו כן ליכ

יד) ש"ב בסוגיא. בא ואמר נתגיירתי. לריך להביא ר'
וקשה. הא הוי בידו לגייר את עצמו.
שבירו נאמן. כמו בעל שאמר גירשתי את אשתי. וי"ל
הוי בידו. דלריך שלשה. ומי יומר דמיזדקקי ליה ב"ת
אבל בחידושי הרשב"א ר"פ האשה רבא כתב בחירון
דלא אמרינן הכי בגמי. אלא לענין דבר שלא בא לג'
אבל לענין נאמנות. מיקרי בידו כה"ג. דמשויה בי
כשאלתי על נדרי נאמן. דבידו לאיתשולי. אע"ג דה
נדר לריכה שלשה עייש. ולתירון זה קשה דיהא נאמן.
נתגיירתי. משום דבידו לגייר את עצמו : *

טו) פ' החולץ (מיז) אבל עבד אין לריך לקבל פיו
דמשעה שטבל לשם עבדות שייך בנ
דכתיב

עיין בהשמטות בסוף הספר

הלכות יום טוב סימן תקו

(יט) שנלושה בעי"ט (כ) אסור להפריש ממנה חלה ביי"ט: הגה (כא) אלא אוכל (ה) (כב) ומשייר קנה (כג) * ולמחר מפריש מן המשייר (ו) חלה (כד) ומותר לאפות הפת ע"י (ז) שיאכל ממנו ויפריש אח"כ חלה (ח) (י)

באר היטב

(ה) ומשייר. היינו בחלת ח"ל אבל חלת א"י ע"י ב"ד ק"י שצ"ג: (ו) חלה. אבל אסור לשיר רק כדי חלה לחוד ב"י. וכת' המ"א וממילא בע"פ שחל בשבת ושכח להפריש חלה בע"ש מלחם חמץ שאפה לשבת אסור לאכול ממנה דהא יצטרך לבער החמץ וא"כ נמצא אכיל טבילים למפרע וא"ל יתן המשייר לעכו"ם במתנה והעכו"ם יחזור ויחטנו

ביאור הלכה

ה"ה שיהא אסור ליתן לו אפילו כשנא לביתו אם לא שהוא רגיל אליו חדר והוא ע"פ מה שפירש מדברי החוס' שם ב"ה אין מוליקין ולפי"ו פירושו ק' הוא גם נפקי חוס' ונע"ז חמה עליו דאם מפסיק ר"ה או כמילת מא' הו' הרי הוא אוכל נפש דאדם ובא"ר מ"שנ זה ע"י"ש ודבריו אינם מובנים כלל והעיקר הוא דש"ש קאי על שבת וכ"כ במאמר מרדכי והוא פשוט מיהו בעיקר הדין עיין במהר"א ובמהר"ם ש"ך ובפר"ח שהביאו דברי הר"ש פ"ד דמח"א שכתב להדיא דקאי המשנה אליבא דמאן דאסר בתרומה לב"ע אבל לפי מה דפסקינן כר' יוסי דנריחא דלר"ה אפילו בתרומה מוליקין לביתו של כהן ואין חוששין שמה חסר היום ונאדברא דמהר"א ומהר"ם לא עמדו על כוונת רש"ל ותמיהו עליו וגרס להם שלא ראו ב"ש"ש שכתב דבריו אמתקום שאין מוליקין לב"ע וא"כ מתן לט' לחלק כלל חילוקים אלו וע"כ אפילו אין רשאי להולך עכ"פ יוכל לבא לביתו ולאכול וכן' הכתוב במאמר מרדכי להקל וגם הסביר דקטרו שחרס ביו"ט לא שייך בחלה דמותר לב"ע להריס היכל שלש ביו"ט. איברא דבא"ר כתב דמדברי הרמב"ם שהעתיק האי דינא בפ"ג דשבת מוכח דק"ל דמתני' הוא אליבא דהלכתא הלא כר' שמשון ע"י"ש אבל באמת המעיין היטב יראה שחשירו לא פירש כלל משנה זו כפי פי' הירושלמי וכפי שהעתיק בפירוש המשנה דלא יעלה הוא כמו לא יתכן וראה שחשירו העתיק לשון המשנה לא יעלה ויראה שפירש המשנה כפשטיה דלא יעלה ר"ל שא"ט רשאי להחז ממקומו וכן זה הוא דוקא בשלל הפרש מעיו"ט אלא שקרא לה שם ולהכי גזרו חכמים שלא חח הוא בעלמא דהוי כמו שנגבה תרומות בשבת דאסור אלא שכתבם באים וטבילים ואוכלים דלדבריהו ליכא איסורא דהא באמת הוא כמותר מעיו"ט ע"י"ש שחשירו שמוכה כפירושט ולפי"ו בהפרש בדיו לא מצינו כלל דלא יחא רשאי ליעלה ואח"כ מלחמי בפירוש הגר"א שם שפירש שהדיא דלש"ם דל"ן אין הפירוש כפירושלמי אלא דלא יפריש וכפי מה שכתבנו. ולפי מה שכתבנו היה נראה לי להסביר בזה"ל ל"ו בתירוט דרב יוסף לא נזכרה אלא ליחנה לכהן ב' ביום (עין שם פירש"י והקוק מאד) ולולי דבריו היה נראה לעני"ד דרב יוסף מתוך אקושיא דקמקשה פשיטא ור"ל דהא מתקן הוא וכבר שמענו בשבת ל"ג דאפילו בספק חשיכה אין מעשרין בשבת וה"ה ביו"ט וכ"ש ביו"ט גופא וע"י מתוך דהמשנה איירי דכבר קרא לה שם וממילא מותר הנעשה"כ לאכול ע"י"ו דמתן עיניו בזה זה ואוכל בזה אחר והוא דהוא מגביה הוא רק כדי ליחנה לכהן ב' ביום והו"א דמה שרי שבאמת הלא התפאה כבר מתוקנת היא קמ"ל דאסור ובני"ל משנה דמח"א דעשו טביל ולא יפריש והא דקאמר הגמרא וה"מ דטבילי מאתמול ר"ל שיהי טביל מאתמול וקרי לה טביל משום שבאמת אתמול היה טביל (ורק שקרא לה שם) והיה יכול להפריש ממנה ולאפוקי אם נעשה טביל היום כגון עפשה שלשפה היה ביו"ט גופא מותר להפריש: * ולמחר מפריש. עיין מ"ב מש"כ לענין ערב פסח שחל בשבת דלא יוכל לעשות ענה זו והוא ממ"א שכתב ח"ל דהא יצטרך לבער החמץ וא"כ נמצא אוכל טבילים למפרע ומסיק המ"א דל"ן לו תקנה ובמ"ב העמקט בשם הקרבן נחנאל ועוד אחרונים למתן בשעת הדחק על הפוסקים דפוסקים כר"ה דחלת חו"ל אף שנלושה מעיו"ט מותר להפריש ביו"ט ולתמנה לכהן קטן או גדול שטעל לקרו ובספר קרבן נחנאל סיים עה

(כב) דרך ר"ה ג"כ שרי דהולאה מותר ביו"ט (כג) דע דגם בשבת מותר לו להוליכה לכהן במקום שיש עירוב (כד) ובאופן אם היה אפיו מאתמול דעיקרה ח"נה ראויה למידי בשבת ובמקום שאין עירוב אם מותר לבא הכהן לביתו של ישראל בשבת ולאכול שם עיין ב"ה: (יט) שנילושה בעיו"ט. ומיירי שגמר כל הלישה מעיו"ט דכבר נתחייב בהפרשת חלה (כה) אבל אם היה לו לעסוק ביו"ט בגמר לישה א"כ מעיו"ט לא נתחייב עדיין בחלה וכתחיל ללוש ביו"ט דמי: (כ) אסור להפריש וכו'. דל"ן מגביהין תרומות ומעשרות בשבת ויו"ט אידי דטבילי מאתמול ובני"ל בס"ק י"ז וכן (כו) צ"ה אפיו מאתמול דאסור להפריש היום. ואפילו בחלה (כז) חוק לארץ הדין כן (כח) ואפילו לא הפריש מחמת שכתה נמי אסור לו להפרישה ואם עבר והפריש אם צמוד אסור לו ולאחרים עד מו"ט"ש ואם בשוגג (כט) מותר מיד ודלעיל סימן שלי"ט ב"ב ס"ק כ"ה: (כא) אלא אוכל וכו'. היינו לדין בבו"ל דחויבה אינה מן התורה ובחלת א"י (ל) ליכא תקנה אלא א"כ ילוש עה ע"סא וכנסוף הסעיף: (כב) ומשייר קצת. היינו יותר מחד שיעור שרואה להפריש כדי שפריש חלה מאותו השיעור דבעינן שיהיה שיריה ניכר ועוד דאם לא ייחא רק שיעור חלה דמי (לג) כמאן דמפריש ביו"ט: (כג) ולמחר מפריש וכו'. ובע"פ שחל להיות בשבת שאפה לחם חמץ על שבת שאי אפשר לאכול ולשיר ולהניח עד למחר אם לא הפריש חלה מע"ש (לד) הסכריתו כמה אחרונים דקמתינן בדע"ב (לג) אחי פוסקים דבחלת חו"ל שרי להפריש אפילו בשבת ויו"ט ויפריש ויתמנה לכהן קטן פחות מט' או אפילו (לד) לגדול שטעל ואף דיש אחרונים שסוברין דל"ן לו תקנה לפת זה לאכילה מ"מ במקום הדחק שאין לו פת אחר לשבת יש למתן להקל: (כד) ומותר לאפות הפת ע"י שיאכל וכו'. ואש"ג דעסק גם בשלל חלק החלה שיש ב' וחלק זה לא יאכל ביו"ט לכהן ובעינן זה אסרין לקמן בסעיף ו' שא"י הכא (לה) דא"א

שער הציון

(כב) עיין תוס' ב"ה ט' ורשב"א שם ופי"ש וכ"כ הג"ו ומאמר מרדכי דברי א"ר מה שמושה לדינא לזוך כהן כמו לזוך סו"י אינם מובנים ע"י"ש: (כג) פוסקים ודמוכחא מממתין דמח"א פ"ד: (כד) אחרונים: (כה) רשב"א בחדושי וכ"כ בעט"ה"ק אף שלשוט שם נעומגס ק"ת. וכ"ז בחלה דד"ן שהוא חלה האור אבל בחלה טהורה כל שהחיל בלישה מעיו"ט אין מפרישין ביו"ט דבחלה טהורה החיוב להפריש מהחלת הלישה ק' הוליא שם הרשב"א מירושלמי וכן מטא"ר ביו"ד סימן שכ"ז וכן הכתוב בפר"ח ועיין מ"ש בתוס' שם פנוגיא ונבאר שלום דוק: (ס) פשוט: (סא) כהפוסקים כאט"ה דשמואל ואפילו בבו"ל פליגי וכן הכתוב הרשב"א בחדושי ובעט"ה"ק וכן פסק פ"ח: (סב) כן מוכח מתוס' ב"ה ט' ב"ה גלגל וכן מטא"ר להדיא בתוספתא ותוספתא גם בתלמודם להרמב"ן וב"ה הרשב"א וכן טוטה בנג"א לזה מסבירא דנפשיה עיין מדבריו סק"י: (כט) ואפשר דמה מותר אפילו להולך לכהן [משב"ן] ועיין בחדושי הרשב"א דף י"ב ע"ב וב"ב ר"ש ק"י זה מש"כ ע"ד מהר"א: (ל) וממילא אסורה גם בטלעול וכן מטא"ר בתוספתא וירושלמי ודמתקי לה הרמב"ן והרשב"א בחלה א"י וכ"כ הפר"ח: (לא) לחוש לבשרת ר"ח בשם רש"י עיין טור: (לב) ק"י בפ"ק דב"ה ובג"י ק"ע והגרע"א בבאוריו ועיין לעיל בסימן חמ"ד בעט"ה"א ש"ד ג"כ הכי: (לג) ונפרט שהרבה הם המקליין הלא המה רב"ט חננאל וכו' התרומה ורובין ור"ה ורשב"א שהשגת (ועיין במא"ר שכתב שהרשב"א חור ט) והר"ה בחדושי והר"א"ו והמא"ר ועיין ב"ה: (לד) עיין ב"ר מני"ו ב"ב סק"א: (לה) הגר"א וכו' ועיין בהג"ו שהעט"ס הדברים:

הערות: (1) עיין שם סוף ב"ה ל"ה לזוך:

הלכות יום טוב סימן תקו

קכא באר הגולה

(כה) ואם רוצה יוכל (ח) ללוש (כו) עוד עיסה אחת ביי"ט (כז) ויזרפם יחד ויפריש מאותה עיסה גם על ז נתבאר נמה מה שלש מעיי"ט (הגהות מיימוני פ"ג ומרדכי פרק אלו עובדין וכו' בשם חוס' פ"ק דנינה): ד' המפריש ז' לנימי לעיל נתי מ"ו סעיף ב' חלה ביו"ט (כח) והיא (ט) טמאה (י) [א] (כט) לא יאפה אותה ולא ישרפה (ל) שאין שורפין קדשים ח ברייתא ב"ה ביי"ט * אלא (לא) מניחה עד הערב ושורפה: ה' מותר לעשות ביו"ט פתיך גדולים (לב) ולא חיישינן כ"ב וכו'

באר היטב

ע"ש. [אזל בספר אליהו רבה זידד להחיר גם בספר עה"ק לרשב"א מחי"ן]: (ח) ללוש. ודוקא כשזריך לפת חמה מרדכי. מ"א: (ט) טמאה. כגון בזמן הזה שכולנו טמאין: (י) לא יאפה. לפי שאסור לאוכלה ואסור גם כן לטלטלה. וכתב הט"ו זריך

משנה ברורה

באור הלכה

עוד דאם אין לו כהן קטן יוכל להפריש פחות מכזית דאינו עובר עליו ככ"י ויכפה עליו כלי עד מולאי יו"ט וקשה להלא חאסר בהנאה כשיגיע זמן אסור ואיך יפריש חלה מאסור הגאה וכן משמע בפשיטות פסחים דף ג' מ"ד חתן. וכן מובאר בל"ח שם דנחמך בפסח לדין דקיי"ל לאסור בהנאה אין חל שום קדושה על החרומה והיא דמתלקיין בין היתה שעמ הכושר ללא היתה הוא רק אליבא דר' יוסי הגלילי דס"ל דאינו אסור בהנאה עיי"ש [וכ"כ בהגהות הרא"ם הדפסם בש"ס ויולגא ועיין עוד בחידושי רעק"א שם] וע"כ לא העתקתי דבריו אלו במ"ב. ומה שחלה המ"א דבריו משום דחייב לבער משום דל"ה אף לאסור בהנאה בפסח ישיהו עד אחר הפסח ושבו אין אסור מה"ם ודברי הרקנן נתגלגל א"ל לישב בזה דגם פחות מכזית חייב לבער מדרבנן עכ"פ בחוה"מ ואם כן אסור להשאיתו עד אחר הפסח ובמחך הפסח הלא אסור בהנאה ככ"ל ואין חל ע"ז שם חלה וגם בקרבן נתגלגל גופא כחז דשיהו רק עד מולאי יו"ט כדון חמך שנתגלגל בפסח עיי"ש והיינו עד חוה"מ: * אלא מניחה עד הערב ושורפה. נמשנה איחא ומניחה עד הערב ומשמע ג"כ דשורפה אז ועיין הגהות ר' ישעיה פיק שעמד ע"ז מהא דקיי"ל אין שורפין קדשים בלילה וא"כ לכאורה ה"ה לחרומה וחלה שנטמאו אמנם נאמרו גם ממשנה פ' בנה מדליקין נמי משמע לכאורה ששורפין חרומה בלילה שהרי אמרה רק שאין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט אבל בחול מדליקין ודמבטורא גם בש"ס שם והדלקה הוא מסתמא בלילה וא"כ אף בחול אין להדליק ותוכה דשורפין בלילה ומלאמי שכבר עמדו בזה הראשונים והביאו ירושלמי בזה עיין רמב"ן ורשב"א ורע"ב ור"ן שם שם דף כ"ד ע"ב ובמהר"ם חלאויה פסחים דף ג' ועיין גם בחוס' שם כ"ד ע"ב ד"ה עד טוקר אלא דדברי ירושלמי אינם מובנים גם חלי לה שם במ"ד מילה שלא בזמנה ניוול בלילה ואין לא קיי"ל כה"ל מ"ד ז"ע שם בירושלמי ובדברי הראשונים הנ"ל:

שורפין וכו'. ואע"ג דשריפת חלה טמאה (מח) מזה מ"מ אינו דוחה יו"ט שהוא עשה ולא מעשה: (לא) מניחה עד הערב ושורפה. ומשמע לכאורה דשורפה בלילה ועיין בבאור הלכה מ"ש בזה (מט) וכ"ז בחלת א"י שהיא אסורה לטמאים או בחול' במקומות שאין נוהגים להאכילה לכהן טהור מטומאת קרי [דהיינו גדול שטבל או קטן פחות מכן ט"ן] או במקום שאין כהן לפניו אבל אם נוהגין לתת לכהן יש שם כהן מותר לו לאפותה ונתבאר לעיל סימן תנ"ז: ה' (לב) ולא חיישינן שמתוך כך וכו'. ר"ל הואיל (ג) ואין בה טורח כ"כ כמו שיש בפת קטן בעריכת כ"א מהן וע"כ הו"א שיש לחוש שיאפה יותר ממה שזריך והיינו באופן שאסור (גא) וכגון בחנוור גדול או בכמה פעמים דבחנוור קטן וכפעם אחת אפילו לאפות יותר ממה שזריך לית לן בה מפני שהפת משתבש על ידי זה וכדלקמן סימן תק"ו ס"ו. וה"ה שמוחר לו לאפות (גב) חרין דקים מאד אע"ג דטרח הרבה בעריכתה ונלישת כל אחת ואחת

שער הציון

(לו) מאמר מרדכי ומטעם דחלת חו"ל אין לה שיעור עיין ביו"ד סמן שכ"ב וסימן של"א ומסיים במאמר מרדכי דלא גרע מסיון תנ"ח סיי"ט דאם יוכל לכסות בדקירה אחת שא"ל להרבות וכו' דשרי וכו' כן הלא עיי"ש: (לז) ט"ו וא"ר ופרי"ח ומיושב בזה קושית מ"א מסיון תנ"ז: (לח) פרי"ח וש"א: (לט) מחליט השקל וכן הפסים בנגדי ישע וכן מלאמי להל"ח והגר"ו וס"ל דכשם שמחירין אנו באוכל ומניח יותר מכדי שיעור [אע"ג דבכדי שיעור היה אסור אף דאינו מפריש בידים] ומשום דלא נראה כמפריש כמו כן יש להחיר להפריש להדיא חלק עיסה מקודש ולא הוי ככלל אין מגביהין כיון שיש בו יותר מכדי שיעור: (מ) ט"ו וש"א: (מא) פוסקים: (מב) אחרונים: (מג) חמד משה ומקור חיים בסיון תנ"ז והגר"ו והם הבינו שמה שכתבו החו"מ חלה אחת היינו כפי הרגיל שהיא קטנה ולדבריהם יחא מה שהזריך הרמ"א זירוף אבל הדי אפרים וסייעמו מפרישים דהכונה שיהיה בה כשיעור וכמו שכתב בהגהת סמ"ק ולכתחלה בודאי נכון לחוש לדעת המחמירין וכן משמע ממ"א דלא מזריך זירוף רק סמוכין וכמו שפירשו הפמ"ג והמחמ"ש אכן במקום הדחק שאין לזרץ לאפיה מרובה נראה שיש לסמוך על המקילין דכל"ה דעת הרבה ראשונים בחלת חו"ל דמותר להפריש לכתחלה ביו"ט וכנ"ל: (מד) מ"א וש"א ועיין שם ביו"ד בנקודת הכסף בסיון שכ"ו שהזריך להביא הרבה פוסקים שחלקים אמתנך שם שלעולם זריך זירוף כלי אכן הגר"א שם הכריע בהמתנך עיי"ש באריכות ועיין ביד אפרים מה שכתב על דברי הש"ך שם בסוף הסעיף: (מה) אחרונים: (מו) משנה ב"ה כ"ז ע"ב ותוספתא שם פ"א: (מז) הגר"ו ועיין לעיל סוף סימן תנ"ז: (מח) י"א שהוא מדאורייתא ו"א שהוא מדרבנן עיין שם כ"ד בש"י ותוס' בזה: (מט) הגר"ו עיי"ש: (נ) חוס' וש"פ ומיירי השו"ע שזה הפס גדול זריך לו אכן הו"א שיש לחוש שמה יאפה עוד פת אחר שאין לו בזה טורח כ"כ: (נא) כן מוכח מחוס' ורא"ש ומאירי ושאר מפרשים: (נב) רש"י פסחים ל"ז ע"א והעמיקו העו"ש:

הערות: (1) עיין ק"י תנ"ז ת"ב קק"ז לענין אס הם מונחים בכלים: (2) עיין ק"י ש"ח ס"ק י"ג לענין מעות ואכנים אס הוא בידו:

